

השואה – ניסיון להשמידנו!

דַּרְכּוֹ הָאַחֲרוֹנָה / אַנְדָּה עֲמִיר

הוא הלך לפניהם פה שקט,
כמו לחג פגו צעדיו.
"אנה-אן זה גלכה כעת?" –
שואלים ותמהים ילדיו.
"אנחנו יוצאים לחפשי;
ראו, השער נפתח לרוחה.
לא לבבות! רק לשיר, רק לשיר
שירי חג ושירים של שמחה!"
והכביש התפרש כמו מרבד
לרגלי ילדים יחפים,
השרים: "איננו לבד
יוצאים לנופים היפים.
כי הדוקטור, הוא לא יעזב
ילדיו; הוא הולך עם כלם,
הוא איתנו צועד, עד הסוף,
הוא איתנו, לעד, לעולם."

משימות

בשיר "דרכו האחרונה" חסרים מספר פרטים חשובים:

1. מיהו אותו הדוקטור?

2. מי הם ילדיו?

3. לאן הם הולכים?

עם זאת חלק מהפרטים הקשורים באווירה ברורים. הוכיחו טענה זו מהשיר.

אתם עומדים לקרוא את הטקסט "דרכו האחרונה של יאנוש קורצ'אק וחניכיו" מאת יהושע פרלה.

אפיינו את דמותו של יאנוש קורצ'אק בעזרת המאמר והשיר על-פי התבחינים האלה: 1. התנהגותו כלפי ילדי בית היתומים לפני הופעת הרוצחים הגרמנים ובזמן הופעתם; 2. דבריו לילדים; 3. יחס הילדים אליו.

לפניכם חלק מהציטוטים של יאנוש קורצ'אק, המעידים על משנתו.

* לא את הכול אני יודע עדיין, אבל הסוף יהיה זה, שהיהודים תהיה להם מדינה שלהם בארץ ישראל.

* בכל ילד יש ניצוץ משלו, שיכול להדליק מדורות של אושר.

דרכו האחרונה של יאנוש קורצ'אק וחניכיו / יהושע פרלה

ברחוב שיאננה 16, באחד הרחובות של גטו ורשה, נמצא בית היתומים בהנהלת הסופר הפולני הנודע יאנוש קורצ'אק.

יאנוש קורצ'אק (יהודי, ששמו האמתי הוא גודשמידט), רופא לפי מקצועו, הקדיש את כל חייו לחינוך ילדים. הוא כתב ספרים נפלאים על ילדים ולמען ילדים. הוא ריפא ילדים והיה מנהיגו הרוחני של בית היתומים, ששמו יצא לתהילה לא בורשה בלבד, אלא בפולין כולה... 200 ילדים בערך, הכול יתומים מאב ומאם, התחנכו בבית זה. ורשה רעבה ללחם. אבל קורצ'אק היה משיג מזון למען ילדיו מתחת לאדמה. הם היו רחוצים וחפופי-ראש, לבושים נקי, אכלו לשובע, ישנו ביצועים נקיים. והם קיוו ככל היהודים, כי יִכְלו את הכלב הגרמני המשוגע ויראו במפלתו. והנה נפלה הגזרה החשוכה על גירוש כל יהודי ורשה. והקרבות הראשונים היו הטהורים שבין הטהורים – הילדים.

יאנוש קורצ'אק היה מוכן לאסון. הן הגיעו אליו ידיעות מפנימיות אחרות שמהן הוציאו את הילדים, ללא השגחה, ללא אב וללא אם – ללא קצת מים וללא פרוסת לחם – והובילום אל כיכר האומשלאג ומשם למוות.

יום או יומיים לפני כן, לפני שהתחילה ההתנפלות על בית היתומים, ציוו יאנוש קורצ'אק על כל הילדים להתרחץ מראש ועד רגל, ללבוש כותנות וחולצות נקיות. לכל ילד ניתנה שקית ובה לחם ובקבוק מים.

לא ידוע, אם גילה לילדים, למה עליהם להתכונן, ולאן מובילים אותם. ידוע רק, שכאשר רוצחי הילדים התנפלו על בית היתומים, כבר עמדו, יאנוש קורצ'אק והאחיות האחדות שעבדו בבית היתומים, וכן הילדים, מוכנים לקבל את פני המוות...

רוצחי-הילדים ההיטלריים פרצו פנימה ביריות-פרא. מאתיים ילדים, מאתיים חיים פורחים, עמדו אחוזי פחד-מוות, כי הנה יורים בהם בזה אחר זה. הדבר המופלא הוא: מאתיים הילדים האלה לא צעקו. מאתיים הנפשות הטהורות שנידונו למוות לא בכו. איש מהם לא נמלט, איש מהם לא הסתתר. הם רק התרפקו כסנוניות חולות על רבם ומחנכם, על אביהם ואחיהם, יאנוש קורצ'אק, שיגן עליהם וישמור עליהם.

הוא עמד ראשון וחיפה עליהם בגופו הצנום והשבור. אבל הכלבים הגרמניים לא גילו כל התחשבות בו. האקדח ביד אחת, הפרגול בשנייה ונביחה כלבית: – קדימה, צעד!

יאנוש קורצ'אק ללא כובע, חגור חגורת עור, נעול מגפיים, גופו כפוף ומעוקם, מחזיק בידו של ילד וצועד קדימה. ואחריו צועדות אחיות אחדות, חגורות בסינרים לבנים, ואחריהן מאתיים הילדים, שראשיהם רק עתה חופפו, והם מובלים לעקדה.

את הילדים הקיפו מכל הצדדים שוטרים גרמניים ואוקראינים. בינתיים נודע בקהילה היהודית על המתרחש בבית היתומים. התחילו לרוץ לטלפן, ביקשו להציל את יאנוש קורצ'אק לפחות.

האיש הגדול והאציל הזה הודה יפה לאנשי הקהילה, והלך עם ילדיו אל כיכר האומשלאג...

יהיו דבריי המעטים ראשי פרקים למגילת-הדם, הנקראת יאנוש קורצ'אק ומאתיים חניכיו הקטנים.

משימה

רשימה זו, על דרכם האחרונה של קורצ'אק וחניכיו, נכתבה על-ידי יהושע פרלה, סופר יהודי נודע, בימי הגירוש הגדול בגטו ורשה. הסופר נספה באושוויץ, בשנת 1944.

האם אתם מכירים ניצול שואה?
ספרו את סיפורו.